

Список використаної літератури:

1. Головащенко О.С. Соціальна держава на сучасному етапі розвитку / О.С. Головащенко // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2009. – № 18. – С. 55-62.
2. Дзевелюк М. В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави / М. В. Дзевелюк // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / редкол.: В. В. Завальнюк (голов. ред.) [та ін.]. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – Вип. 78. – С. 60-67.
3. Кресіна І. О. Моделі соціальної держави: модернізуючий вплив глобалізації / І. О. Кресіна, Н. М. Хома // Публічне право. – 2015. – № 1. – С. 185-196.
4. Сковронський Д. М. Сучасні моделі соціальної держави / Д. М. Сковронський // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». – 2016. – № 850. – С. 264-271.

Ключові слова: соціальна держава, мінімізація держави, сервісна держава, держава, що активує.

Ключевые слова: социальное государство, минимизация государства, сервисное государство, активизирующее государство.

Key words: social state, state minimization, service state, activating state.

ГРЕЗІНА ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри загальнотеоретичної юриспруденції*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Важливою ознакою ХХІ століття стали значні зміни в освіті, котрі здебільшого зумовлені інтеграційними процесами, створенням одного інформаційного простору. Необхідність оновлення змісту, форм організації, методів і технологій навчання до сучасних потреб освіти зумовлює доцільність переорієнтації освітніх програм на реалізацію положень системного, синергетичного, методологічного та компетентнісного підходів, а також на створення ефективних механізмів захисту прав учасників освітнього процесу, їх упровадження в реальну практику роботи вищої школи на інтегральній основі. Актуальним постає питання забезпечення права на освіту.

Серед науковців питання щодо забезпечення права на освіту одними з перших досліджували В.О. Боняк, О.О. Кулініч, М.М. Мацькевич, О.Ф. Мельничук, О.А. Павлюх, Р.В. Шаповал та інші.

Україна як демократична держава з огляду на міжнародну спільноту визнала нові орієнтири та фундаментальні цінності, що невіддільно пов'язані з правами людини. Серед них пріоритетне місце займає закріплення та гарантування права на освіту. Нові вектори розвитку країн (із наданням освіті важливого значення) посилюють необхідність

дослідження права на освіту як в міжнародній, так і в національній площині [1, с. 178].

Ефективне реформування освітньої галузі насамперед потребує глобальних напрацювань у напрямі його практичного й законодавчого забезпечення. Кардинальним кроком у вирішенні зазначеної проблеми є прийняття Закону України «Про освіту», який маючи статус базового, концептуального освітянського закону, своєю чергою відіграє роль визначального та вихідного для прийняття цілої низки законів та підзаконних нормативних актів, що регулюють різноманітні галузі діяльності сфери вітчизняної освіти [2].

Зазначений Закон України «Про освіту» є прогресивним та має ряд новацій, які забезпечать розвиток та становлення галузі освіти на базі здобутків вітчизняної та зарубіжної науки, дають змогу прискорити інтеграцію української освіти до європейської та світової систем.

Законом передбачається здійснення системної реформи освіти, ґрунтуючись на базових концептуальних положеннях існуючої державної освітньої політики. Незмінними залишаться право людини на освіту, безкоштовна загальна середня освіта, збереження державних соціальних гарантій для вчителів, право на безкоштовні підручники тощо. Водночас передбачається оновлення ключових аспектів освітньої діяльності – принципів державної освітньої політики, структури освітньої сфери, розподілу повноважень між органами управління освітою різних рівнів тощо [3, с. 382].

Суттєвому розширенню забезпечення права на освіту сприятиме запровадження законодавчо передбаченого громадського контролю і нагляду в освітніх закладах усіх рівнів.

Наближенню вітчизняної освіти до європейських та світових стандартів має сприяти переформатування і оновлення змісту освіти, а також оновлення системи забезпечення якості освіти всіх рівнів.

Безумовною новацією Закону України «Про освіту», покликаною сприяти забезпеченню умов для максимально повної реалізації права людини на освіту, є введення інституту освітнього омбудсмена, який є посадовою особою Кабінету Міністрів України. Він має повноваженнями розгляду скарг із питань освіти та перевірки викладених у них фактів, отримання від закладів освіти та органів управління освітою необхідної для своєї діяльності інформації, приймати за результатами перевірок рішення щодо наявності чи відсутності фактів порушень освітніх прав та надання відповідних рекомендацій в повідомлення правоохоронних органів.

Відповідно до Положення про освітнього омбудсмена, яке затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 491 «Деякі питання освітнього омбудсмена», він призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра освіти і науки строком на п'ять років без права повторно призначення [4].

Зважаючи на вищевикладене, можна зробити висновок, що забезпечення права на освіту й захист цього права є досить важливими напрямками діяльності держави у сфері освіти. Задля створення ефек-

тивного механізму захисту права на освіту усіх учасників освітнього процесу, слід детально досліджувати, проводити аналіз стану забезпечення права на освіту.

Список використаної літератури:

1. Павлюх О.А. Право на освіту: міжнародний та національний вимір (в контексті аналізу міжнародних договорів та національних нормативно-правових актів). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 24. Т. 4. С. 178-181.
2. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145–VIII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/2145-19>.
3. Легенький М.І. Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері освіти : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2018. 513 с.
4. Деякі питання освітнього омбудсмена: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 491. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>

Ключові слова: забезпечення права на освіту, учасники освітнього процесу, освітній омбудсмен, система забезпечення якості освіти.

Ключевые слова: обеспечение права на образование, участники образовательного процесса, образовательный омбудсмен, система обеспечения качества образования.

Key words: ensuring the right to education, participants in the educational process, the educational ombudsman, the system for ensuring the quality of education.

БОНДАРЕНКО АЛІНА ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук*

КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ В СИСТЕМІ ПРАВОЗАХИСТУ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Еволюцію поняття прав людини від природних прав до позитивних правових цінностей, які є однією з найвищих культурних цінностей загалом, розглядали багато науковців упродовж століть. Процес теоретичного осмислення прав людини триває й досі, й останніми десятиліттями дедалі частіше лунає думка про те, що права людини – це моральні вимоги до уряду, а не просто права, якими люди наділені від народження, не лише певні можливості, необхідні людині для її існування та розвитку [1, с. 9]. Як зазначає Е. Л. Рубін, поняття прав людини та захист особистості від уряду, який нині розглядається як ядро поняття прав людини, впродовж історії розвивались окремо, і зараз доцільніше говорити про права в термінах моральних вимог до урядів, їх зо-